

Către: Fundația Pro Patrimonio, Str. Pictor Verona nr. 13, București
E-mail: propatrimonio.romania@gmail.com, tel: 0722.673.475

Spre știință: Primăria Municipiului București, Bd. Regina Elisabeta nr. 42, sector 5, cod poștal 050018
Domnului primar general Nicușor Dan

Ministerul Culturii, Direcția Patrimoniul Cultural
Domnului director Ștefan-Emilian Gamureac, e-mail: patrimoniul.cultural@cultura.ro

Direcția pentru Cultură a Municipiului București
Domnului director executiv Dragoș Frăsineanu, e-mail: contact@dcmb.ro

Referitor la: **Platformele industriale Aversa și IMGB din municipiul București**

Stimate domnule președinte,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 2/20.01.2022, înregistrată la Institutul Național al Patrimoniului cu nr. 361/20.01.2022 cu solicitarea de a transmite un punct de vedere cu privire la potențiala valoare culturală a clădirilor fostelor fabrici AVERSA, str. Ziduri Moși nr. 25 și IMGB, aflată pe sos. Berceni și Bd. Metalurgiei și modul în care aceasta poate fi evaluată, vă comunicăm următoarele idei de principiu:

Patrimoniul industrial este astăzi o categorie periclitată, pe fondul unei dezindustrializări pronunțate a economiei și al tentației de a valorifica, în condiții considerate de proprietari mai profitabile, terenurile ocupate de fostele stabilimente industriale. Această tendință nu este o caracteristică particulară a societății românești, ci una internațională, însă la noi se înregistrează un considerabil decalaj față de Occident, unde deja se poate observa o conștientizare față de potențialul, demonstrat prin exemple reușite, al acestui tip de patrimoniu de a genera plusvaloare pentru proprietari și comunități prin conversie funcțională.

În acest sens menționăm ca importante în orientarea unor astfel de intervenții atât documentul adoptat în cadrul Anului European al Patrimoniului Cultural 2018 la Leeuwarden - „Adaptive re-use of the built heritage: preserving and enhancing the values of our built heritage for future generations” <https://www.ace-cae.eu/fileadmin/New Upload/ 15 EU Project/Creative Europe/Conference Built Heritage/LEEWARDEN STATEMENT FINAL EN-NEW.pdf>, precum și principiile comune TICCIH - ICOMOS privind conservarea siturilor, structurilor, zonelor și peisajelor industriale: <https://www.icomos.org/Paris2011/GA2011 ICOMOS TICCIH joint principles EN FR final 20110.pdf>

Împotriva unei abordări de tip *tabula rasa* se adaugă și argumentul efectelor nocive pe care demolările integrale le au asupra schimbărilor climatice. Numeroase studii de specialitate au demonstrat în ultimele decenii importanța pe care reutilizarea clădirilor vechi o are în demersul de protejare a mediului, în micșorarea amprentei de carbon și în diminuarea costurilor investiției totale, în acord cu Obiectivele Dezvoltării Durabile, larg asumate la nivel european și internațional - în acest sens recomandăm consultarea documentului elaborat de ICOMOS în 2021 „Heritage and the sustainable development goals: policy guidance for heritage and development actors” disponibil aici: <https://www.icomos.org/images/DOCUMENTS/Secretariat/2021/SDG/ICOMOS SDGs Policy Guidance 2021.pdf>

Vă transmitem, de asemenea, în continuare câteva informații rezultate din cercetarea preliminară a celor două platforme industriale:

Aversa

Platforma cunoscută cu denumirea Aversa și situată în apropierea Halelor și Pieței Obor s-a constituit și s-a dezvoltat pe fundamentul a două întreprinderi de fabricare a mașinilor și utilajelor, existente din prima jumătate a secolului XX. Pe de o parte este întreprinderea metalurgică „Dumitru Voina”, care continua activitatea unei mai veche fabrici de mașini și turnătorie (fondată în anul 1882 de E. Ciriak) și care în anul 1936 a înființat o sucursală la Brașov.

După naționalizarea întregii industrii, în anul 1948, acest stabiliment a fost redenumit Uzinele Metalurgice „Vasile Roaită” și un an mai târziu a fuzionat cu „Iremar”, o societate de dată mai recentă, care funcționa din anul 1945 cu scopul de a produce și comercializa material rulant. Dezvoltându-se pe o suprafață ce depășea 9 ha și având o producție variată, care includea și utilaje agricole, după anul 1963 se profilează doar pe producerea de pompe, devenind Uzina de Pompe București și mai târziu S.C. Aversa S.A. București.

Cu o tradiție locală, deci o prezență în teren a unei industrii metalurgice o perioadă îndelungată, activitatea desfășurată aici a modelat peisajul urban și a intrat în conștiința publică a orașului. Valorile sociale ale patrimoniului industrial, în relație cu care s-a desfășurat viața multor generații de lucrători, sunt importante în egală măsură cu alte valențe culturale pe care le-ar deține: arhitecturale, tehnice și urbanistice.

IMGB

La începutul anilor '60 ai secolului XX, în extremitatea de sud a Bucureștilor a fost înființată o vastă uzină mecano-metalurgică cu denumirea Întreprinderea de Mașini Grele București (prescurtat IMGB) și care producea piese de mari dimensiuni, din oțel și fontă, pentru industriile metalurgică, hidro- și termoelectrică și apoi nucleare-energetică. Amploarea și complexitatea utilajelor realizate la IMGB au fost de primă importanță pentru dezvoltarea acestor ramuri ale industriei. Un exemplu relevant – printre multe altele -, de produs de înaltă complexitate ieșită din forjele IMGB, a fost pompa principală de circulație a reactorului nuclear de la centrala de la Cernavodă. Aceste pompe s-au mai realizat doar în alte două locuri în lume, ceea ce ilustrează în mod neechivoc performanțele tehnice deosebite ale uzinei IMGB.

Reflectând realitățile sociale, economice și politice ale perioadei, în același timp arhitectura industrială socialistă din țara noastră s-a adaptat cu succes curentului funcționalist sau stilului internațional. Au fost adoptate noi concepții arhitecturale care exprimă o corelare strânsă între necesitățile tehnologice ale producției, evoluția materialelor și tehnicilor de construcție și modul de tratare a compozițiilor volumetrice și ale fațadelor, programul arhitectural industrial pretându-se deseori la noi soluții de arhitectură, interesante sau chiar valoroase din punct de vedere artistic. De altfel, acestui domeniu i s-a acordat un interes primordial în epocă și o atenție pe măsură. Trecerea de la modul de organizare pavilionar, des întâlnit în arhitectura industrială din etapele anterioare, la predominanța spațiilor comasate în volume ample ce se desfășoară pe suprafețe mari și în care sunt integrate diferite procese tehnologice, a prilejuit de asemenea variate și sugestive rezolvări volumetrice, din care transpare funcțiunea.

Dincolo de argumente de ordin general, orice evaluare a valorilor culturale asociate vechilor imobile, cu atât mai mult în cazul ansamblurilor industriale, caracterizate de regulă printr-o evoluție dinamică în timp, urmează, în mod obiectiv, unei cercetări aplicate, atât în teren cât și prin documentare de

specialitate (surse bibliografice și de arhivă), care astfel asigură baza științifică pentru demersuri viitoare.

Pentru ambele obiective menționate mai sus, care pot păstra structuri de patrimoniu cultural industrial și pentru care există clare elemente de valoare memorial-simbolică, așa cum reiese din cele enunțate mai sus, este necesară elaborarea de către specialiști sau experți atestați ai Ministerului Culturii – în domeniul *elaborare de studii, cercetări și inventariere monumente istorice* - a unor studii istorico-arhitecturale documentate, cu evaluarea corpurilor păstrate *in situ* prin prisma criteriilor de specialitate (conform prevederilor OMCC nr. 2260/2001, cu modificări și completări ulterioare). Numai în acest fel vor putea fi decelate valorile - necesar a fi protejate - de non-valori, vor putea fi identificate corpurile care, fără să aibă o valoare culturală deosebită, au o valoare de (re)utilizare necesar a fi avută în vedere și vor putea fi stabilite restricțiile și permisivitățile de intervenție.

Cu deosebită considerație,

Director general,
dr. arh. Ștefan Bâlici

